

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SOCIÁLNĚ
ODPOVĚDNÉ
VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ

Jak na cirkulární ekonomiku zakázkově

Co je CVZ?

„nakupování zboží, služeb či stavebních prací, které přispívá k tvorbě a využívání uzavřených energetických a materiálových řetězců a tím minimalizuje negativní environmentální dopady produkce a tvorbu odpadů v rámci celého životního cyklu“

veřejné zadávání

šetrné
hospodárné
chytře
udržitelné
sociálně odpovědné
férové
efektivní
etické
inovační
účelné
ekologické
strategické
společensky odpovědné
zelené
oběhové

Proč cirkulární ekonomika/zadávání?

„Oběhové hospodářství umožňuje udržet cenné materiály v ekonomice, zvyšuje odolnost ekonomických hráčů i ekonomiky jako celku náhlým změnám, podporuje inovace a napomáhá rozvíjet lokální ekonomiku a zejména pracovní trh. Globálně má potenciál k vytvoření 100.000 pracovních míst v průběhu následujících 5 let.“

Towards the Circular Economy: Accelerating the scale-up across global supply chains (2014)

Podpora na úrovni mezinárodní a evropské

- OSN: SDG No. 12.7 „*Prosazovat udržitelné postupy v zadávání veřejných zakázek v souladu s národními politikami a prioritami*“
- EU: Směrnice 2014/24, Iniciativa EK **Zvyšování dopadu veřejných investic efektivním a profesionálním zadáváním zakázek**, Usnesení EP ze dne 4. října 2018,

Circular Procurement

PUBLIC PROCUREMENT FOR A CIRCULAR ECONOMY

Good practice and guidance

BUILDING CIRCULARITY INTO OUR ECONOMIES THROUGH SUSTAINABLE PROCUREMENT

Circular Public Procurement in the Nordic Countries

Podpora na úrovni ČR

- Usnesení vlády ČR č. 531 z roku 2017 (vč. Pravidel uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy)
- <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/politika-druhotnych-surovin-cr/>
- https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava

Oběhové aspekty ve veřejném zadávání

- Orientace na využívání některých zdrojů (*dešťová voda, bioodpad*)
- Orientace na původ surovin (*podíl recyklovaného materiálu*)
- Důraz na trvanlivost výrobku (*záruka, reparabilita*)
- Orientace na nakládání obaly/odpady (*zpětný odběr a recyklovatelnost, důraz na bezobalovost či eliminaci jednorázových plastů*)
- *Nevlastnický přístup k nákupu*
- Sdílení
- Podpora inovativních řešení

Příklady dobré praxe

- Aalborg (DK) – renovace nábytku
- Corkaigh (IE) – výstavba bytů (brownfields)
- Vlaanderen (B) – nákup kancelářského materiálu
- Public Health Wales (UK) – renovace nábytku
- Lahti (FIN) – využití recyklátu při výstavbě
- Ministry of Defence (NL) – nákup recyklovaného textilu
- Hyvinkää (FIN) – snižování množství odpadů při výstavbě
- Rijkswaterstaat (NL) – využití recyklátu při výstavbě
- Wageningen (NL) – renovace nábytku

Nákup kancelářských potřeb, B

- Řada stanovených cílů v oblasti udržitelného nakupování (včetně harmonogramu)
 - Centralizace nákupu
 - Zohlednění nízkoe emisní dopravy
-
- Požadavky na udržitelný původ kancelářských potřeb v případě 50% poptávaných produktů
 - Požadavek na 100% podíl recyklovaných materiálů v případě papíru pro tisk (a až 70% podíl udržitelných vláken v ostatním papíru)

Zdroj: <http://www.procuraplus.org/awards/>

Nákup textilu Ministerstvem obrany, NL

- Úsilí o snížení podílu primárních materiálů na dodávkách
- Včasné zapojení trhu
- Zvláštní podmínka jako minimální standard podílu recyklovaných vláken
- Hodnocení vyšší míry podílu recyklovaných vláken
- Contract management

Rekonstrukce dálnice A6 – Rijkswaterstaat, NL

- Hodnocení environmentálních aspektů (emise CO2)
- Využití recyklovaných stavebních materiálů

Zdroj: <http://www.procuraplus.org/awards/>

Circulaire economie

"Waste less Economy "

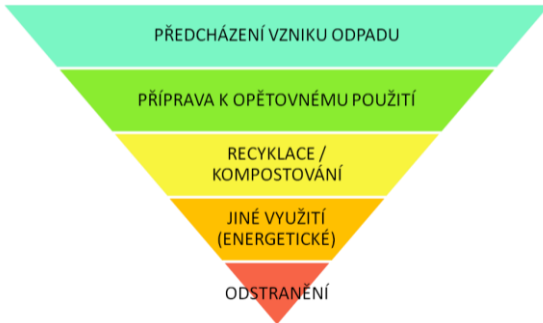
- 2030: RWS circular
- 2030: -50% primary or raw materials
- 2050: No waste
- 2020: ECI value – 20% in RWS projects

Zdroj: <http://netlipse.eu>

Stavební a demoliční odpady

Hierarchie nakládání s odpady, Zákon č. 185/2001 o odpadech

Stavební a demoliční odpady

- **Fáze plánování (přípravy stavby)** = důležité.
- **Předdemoliční audit** = identifikace materiálů, způsob nakládání a množství.
- **Prohlídku stavby** by měla provést skupina osob tvořená stavebníkem, projektantem a osobou pověřenou k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, a **odborníkem na demontáže staveb (auditor, soudní znalec)**.
- **Kontrola:** po demolici by měl dodavatel předložit přehled o tom, co bylo skutečně vytříděno u zdroje, kam byly přepraveny odpadní materiály. Tyto informace by měly být porovnány s tím, co bylo stanoveno v inventáři a poskytnuty příslušným orgánům.

Stavební a demoliční odpady

- **Selektivní demolice a demontáž:** odpady z budov je třeba upravovat a shromažďovat odděleně (např. beton, cihly, zdiva, dlaždice a keramické kachle). Pro použití recyklovaných materiálů ve vysoce jakostních aplikacích může být požadována selektivnější demolice (např. tříděný sběr/demontáž betonu a zdiva).
- **Nebezpečné odpady je třeba oddělovat a odstraňovat samostatně před samotnou demolicí.** Je nutné zabránit kontaminaci ostatních odpadů odpady nebezpečnými, k čemuž může během demolice dojít v důsledku nevhodného nakládání.
- **Řádná dekontaminace** je třeba i z řady jiných důvodů, než jen kvůli opětovnému použití nebo recyklaci: ochrana životního prostředí; ochrana zdraví pracovníků; ochrana zdraví osob žijících v okolí místa a bezpečnostní důvody.

Stavební a demoliční odpady

- **Prioritně** se doporučuje zvažovat a hledat možnosti využití použitých stavebních výrobků vznikajících při odstraňování stavby nebo jejích částí v rámci změny dokončené stavby nebo údržby stavby **přímo v místě jejich vzniku (v rámci stavby)**. Podmínkou je, že použité stavební výrobky jsou pro další použití v místě stavby bezpečné – např. nejsou znečištěny škodlivinami. Tento postup je vyloučen u použitých stavebních výrobků obsahujících azbest.
- **Stavební výrobky, které byly použity při stavbě, se nestávají odpadem v případě, že jsou ze stavby odnímány a následně v místě stavby nebo na jiné stavbě použity opět jako stavební výrobky k původnímu účelu** (např. očištěné cihly, panely, nosníky, štěrk, písek), protože nenaplňují definici odpadu uvedenou v § 3 zákona o odpadech.

Stavební a demoliční odpady

- **Odpady z obalů:** co **nejvíc minimalizovat** prostřednictvím optimalizace dodavatelského řetězce, (hromadné dodávky, zpětný odběr obalů atd.). Všechny odpad z obalů, který vznikne na staveništi, by se měl **v co největší možné míře roztrdit podle druhu** (např. na plasty, sklo, dřevo, lepenku a kov).
- **Dokumentace:** je zásadním aspektem monitorování, všichni dodavatelé musí mít potřebnou dokumentaci, které musí skutečně realizované činnosti odpovídat.
- **Logistika:** Vzdálenosti by měly být krátké. Pro stavební a demoliční odpady je velmi důležitá blízkost třídících a recyklačních zařízení.

Stavební a demoliční odpady

- Metodický návod odboru odpadů Ministerstva životního prostředí pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi
- **Protokol EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady** (EU Construction & Demolition Waste Management Protocol, September 2016)
- **Usmernenia k odpadovým auditom** pred demolačnými a renovačnými prácami v budovách (Guidelines for the waste audits before demolition and renovation works of buildings, EU Construction and Demolition Waste Management, May 2018)
- Metodika pro environmentální odpovědné zadávání, List č. 10 Výrobky z druhotných surovin
- Metodika pro environmentální odpovědné zadávání, List č. 4, Provoz budov, nákup a sledování toku médií – vody, energií a odpadů

MČ Praha Kunratice, Stavba chodníku

Odpady, vč. odpadů ze stavební činnosti **budou v co největší míře opětovně využity, event. budou využity v recyklačním zařízení**, po vytřídění všech nebezpečných složek.

Vybouraný materiál použitelný buď přímo, nebo po recyklaci pro jiné stavby.

Využitelná dřevní hmota se podle druhu **dřeviny nabídne ke zpracování na řezivo nebo na palivové dříví.**

Odfrézovaný nebo vybouraný materiál se odveze k použití jako surovina pro recyklaci. Vybouraný materiál **asfaltem stmelených podkladních vrstev se podle dispozic správce odveze jako surovina k recyklaci**, popřípadě na skládku.

Materiál: Konkrétně vyspecifikované recyklované stavební demoliční materiály, např. R-materiál ze starých porušených vrstev z asfaltových směsí, recyklovaný beton, recyklovaný štěrk z vozovek a kolejového lože a další (nesmí být použit cihelný recyklát).

Pardubický kraj, depozitář

Soutěž na **Zpracování projektové dokumentace na stavbu depozitářů pro Východočeskou galerii v Pardubicích a pro Východočeské muzeum v Pardubicích včetně výkonu autorského dozoru projektanta s požadavkem na stavbu s parametry „pasivního domu“.**

Objekt využívá moderní technologie jako rekuperaci tepla a tepelné čerpadlo, umístěné na zelené extenzivní retenční střeše.

Nový objekt byl šetrný k životnímu prostředí již ve fázi výstavby díky použití recyklovaných nebo dobře recyklovatelných stavebních materiálů. V největším množství byly zastoupeny betonový recyklát, nepálená cihla a plechové šablony.

Curych, Švýcarsko

Ročně staví nové veřejné budovy za 370 miliónů Eur. V roce 2005 pak město zavedlo povinnou výstavbu veřejných budov s recyklovaným betonem. Od té doby je při stavbách veřejných budov využíván vždy, když je to technicky možné.

Nárůst průměrného podíl recyklovaného materiálu v betonu v některých případech až na 98 %.

Zjistili, že recyklovaný beton má přibližně stejnou cenu jako beton z přírodních zdrojů (nebo je o něco málo levnější). Curych tím doslova způsobil systémovou změnu na místním stavebním trhu.

Město za své aktivity také získalo ocenění Procura+ v kategorii Procurement Initiative of the Year 2019.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Projekt „Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání“

MPSV

reg.č. CZ.03.3.60/0.0/0.0/15_018/0000732

WWW.SOVZ.CZ

Adam Gromnica, adam.gromnica@mpsv.cz
Regina Hulmanová, regina.hulmanova@mpsv.cz